ԱՐՇԱԿ ԵՐԿՐՈՐԴ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՒՏԱՆ

Գին 1 դրամ

ԳՐԱԿԱՆ ՄԱՍ

ԱՐՇԱԿ ԵՐԿՐՈՐԴԻ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

Գրեց Մ. Գ. Ալիշան

Հրատարակեց Ս. Գ. Ալիշան

ՎԵՆԵՏԻԿ

Տպագրեալ Ս. Ղազարու Մեծի Մատենադարանին մէջ

1864

մեր ամենասիրելի հարազատները։ Ինչպես հիշում եք, ասաց Հարությունը, մենք ամենաերջանիկ ենք եղել, երբ ամենաանուշ հարազատներն ամենամոտ էին մեզանից։ Ինչպես հիշում եք, ասաց Հարությունը, մենք ամենաերջանիկ ենք եղել, երբ ամենաանուշ հարազատները

հեր մահալտե ձենահը սայէպանը Խագանի տիլբրանե իմուտա եէթիշ տկսի միսիլիւ, պու տէֆա տախի, ասաքիրի Շահանէնին չէճիանե վէ ճանսիբէրանե ղայրէթ ու ճիւհէյտասը համիլ վէ բէհպէր օլան, ֆէրիգանը քէրամանէն սատատէթլու Ղզմի բաշա հաղրէթլէրի, պլիննէֆս մահալը գաղայէ եէթիշէրէք, սապահա տէկին մուղայիրի սինն ու սալ, մուն թաղամ պիր կէնճ ճենկեաւէր սրֆաթընտա, տիլավէրճէ մութթասբ խանէհա վէ տիքքեակինի քիւլլէյէն, բէնչէյի զարպը նարիտէն թէխլսսի կիրիպան պույուրուպ, աթէշ ղայէթ զարպը սարբպ, բիւզկեաբ տախի մուեինի լքէն, իւչ սաաթ զարֆընտա մահվ ու իղալէսի վագի օլտուղունտան, եալընրդ օթուզ սէքիզ տիւքքեանդն միւհթէրէք օլմասը իլէ, խելաս գլըլնան պունճա էսհապը էմլաքրն, վէ մէճճանէն սէքէնէի պէլտէնին ըղհարը շիւքրանկէթինե, վէ տուայը խայրկէլէրինե հէտէֆ օլմուշ տուր։ Տէվլէթլու վալի փաշամըզին քէթխուտասը իղզէթլու Հիւսէյին պէյին պիտիրիզ ղայրէթլէրի տախի ունուտուլմաղ բատէլերտե օլտուղունտան, ճիւմլէսինտէն մէհմունկէթիմիզի, ղազէթայը միւթէպէրինիզէ տէրճ պույուրմանըզ մէրճու տուր։

Ֆորոնա էլֆի։

Պարօմէթրօ տէնիլէն ալաթլա, էլէգթրիք թէլէղրաֆը պու էսնատե ինանկէթե պիր պէօյիւք խըզմէթ իթմէյե պաշլամըշ օլուպ, պու սայէտե նիչէ պին ճանլար, հեր սէնե սահիհ պիր էօլիւմտէն գուրթուլմագտա տուր։ Այրըմըզին էն պէօյիւք մուհասէնաթընտան պիրի օլան շու մատտէյի խայրկէ հագգընտա պիր իքի չէյ տէյիլ տիր։

Միւզկեաբ ետա ֆուրթունա տէնիլէն էյ, պաշգա պիր չէյ տէյիլ տիր, իլլա հավանին պիր թէրաֆտան օ պիր թէրաֆա աղ ետա չօգ շիտտէթլէ ադմասը. պունուն տա սէպէպի սրճադ սօուգ, այ, կիւնէշ վէ սայլրե խաստէ, պուրատա թարիֆի ուզուն օլար։

Կէօզլիմիզե կէօրիւնէն հավա, կէօզե հեր եէրտե պիր չէյ կիպի կէօրիւնիւրտե տե, թէճրիպե կէօսթէրիրքի, հավա հեր եէրտե պիր տէյիլ տիր, քիմի եէրտե հաֆիֆ վէ քիմի եէրտե աղըր տըր, վէ չիւնքի տայիմա հավա մուվազէնէտե տուրմագ իւթէր օ սէպէպլէ, հաֆիֆ հավա օլան եէրե աղըր հավա ագըպ, բիւզկեաբ բէյտա օլուր, վէ հաֆիֆ նէ գատար չօգ իսէ, աղըր տա օ գատար չիտտէթլէ ագար վէ բիւզկեաբ ետա ֆուրթունա հասըլ օլուր։

Պարօմէթրօ տէնիլէն չէյ, պաշգա պիր չէյ տէյիլ տիր, իլլա հավանին աղըրլըղընը ետա խաֆիֆլիկինի կէօսթէրմէկի պիր ալէթ. հավա խաֆիֆ օլուրսա, պարօմէթրօնուն ճիվասը աշաղը լինէր, վէ հավա աղըր օլտուգճա ճիվա եօգարը չըգար։

Լաքին պիր պարօմէթրօ եալընըզ պիր թէրաֆին հավասընը կէօսթէրմէյինատէն, պէօյիւք պիր չէյ պէյան իտէմէզ. լաքին ճիւմլէսի պիր եէրե կէլմիքտե, պիւթիւն պիր գրթանին, մէսէլա պիւթիւն Իւրոբանին ետա Ասիանին հավասընը կէօսթէրէպիլիր։

Տիկէր թէրաֆտան, թէլէղրաֆ օլմասա, պիր կիւնտե պիր սաաթտա պիւթիւն պիր գրթանին հավասընը պիլմէք վէ տույմագ մուհալ գապալինտէն օլուրսա։

Իշթէ պու սէպէպլէ շիմտի, թէլէղրաֆ իլէ պարօմէթրօնուն պիր եէրե կէլմէսի շու ֆէվգէլատտե մուհասէնաթը հասըլ իթմիշ տիր։

Ինկիլթէրրա, Ֆրանսա, Ռուսիա, վէ Ալմանիա վէ պէլքիտե Իթալիա էնճիմէնլէրի պիր եէրե կէլէրէք, Իւրոբանին պիր գաչ եիւզ եէրինե մունթազամ վէ այարլը պարօմէթրօլար վէ մէմուրլար նասը իթ. միշլէր տիր, պունլար հեր կիւն պարօմէթրօլարընին ահվալինի պիր պիրլէրինե խապեր վերիր։

Մէսէլա Իւրոբանին Շըմալ թէրաֆընտա էլլի պարօմէթրօ վար իսէ, ճիւմլէսինտէն ետ խապեր կելիր քի պարօմէթրօլար պիրտէն պիրե եիրմի օթուզ տերճէ աշաղը էնտի, պունու Ռէնուպտա օլանլար տույար, վէ ալնարլար քի հավա Ռէնուպտէն Շըմալա գօշճագ, վէ օ հալտե Ռէնուպտան Շըմալա պիր պօրա եա ֆուրթունա գօբաճագ։

Գուսուրու տա հաքէզա, շիմտի պու լէճճրիպէլէր օլ տերճէյե կելմիշ տիր քի, նէրէտե պօրա գօբաճագտա, պիր իքի, վէ պազէն իւչ կիւն եվվել տույուրուր, վէ ֆիլան եէրտե պօրա գօբաճագ տէյի հեր թէրաֆա խապեր վերիլիր։

Վէ պունտան տէնիզճէ վէ գարաճա ազիմ մուհասէնաթ հասըլ օլուր. տէնիզտե, լիմանտան չըգաճագ կէմիլեր չըգմագ. վէ պօրայը սավուշտուրուր. չըգանլարը միւմքին օլտուղու հալտե կերի տէօնտիրիլիր. պիւթիւն տէնիզ գրրլարընտա ֆուրթունա օլաճագ տէյի իշարէթլեր չէքիլիպ, կէմիլեր ալէլ ատճէլե պիրլեր լիմանա սօգուրուր, նիհայէթ տէնիզե պաթմագ ճան գուրթարան սանտալլարը տէնիզե էնտիրիլիպ, ղաֆլէթտե պուլունան կէմիլերե իմուտա եէթիշմէք իւզրե աչըգտա պէքլէրլեր։

Գարատա, բիւզկեար իլե սավուլաճագ շէյլերի էհլը զրաաթ ալէլ ատճէլե անպարլարա թօփլար, հայվանաթը իչերի ալար, եըգրլաճագ պինալարա բայանտա վուրուր, աղաճլարը պաղլար, վէ սայրբե վէ սայրբե. պէօյլե պիր իճատրն նէ ազիմ մուհասէնաթտա մուճիպ օլաճաղը, նէ տերէճէ էօմր վէ մահսուլ մուհաֆաղա իտէճէյի, խարապ օլտուգ նէ խանէլերի էհեա իտէճէյի, թարիֆե հաճէթ տէյիլ տիր։

Իշթէ Հագգ Թուաղանը ինանա վերախի ագլ, վէ իչի ճիվա տօլու պիր ուզուն շիշե իլե պիր իքի զինկո գըրը ղը վէ թօփրագ գապ, պէօյլե պիր ագրլտան խարըճ մուհասէնաթը հասը իտիպ, Իւրոբա տախի էլեէվմ անտէն իսթիֆատե իթմէքտե տիր։ Իլմին գրմէթինի պիլմէյէնլեր էօմրլերինին վէ մալլերինին գրմէթինի պիլերէք օլուն իլմե բայէթե մէճպուր օլուրլար զանն իտէրիզ։

Իրիմեան վէ Վանօրէյ խորհուրդ։

Իրիմեան, Մուշ Վանանահայրաղընտան իսթիֆա իտէրսե, իլք եվվել վէ ճիւմլետէն զիատե քէնտիսինի մէտհ իտէն պիղ օլուրատուգ տէմիշ իտիք։

Իրիմեանըն իսթիֆա իթտիյի իչինթիլտի, պիղե տե ֆարզ օլուր վատիմիզտե տուրուպ քէնտիսինի մէտհ իթմէք։ Պու մէտհի իթմէք պիղմի իչին օ գատար գօյայ տըր քի, ֆաղիլէթլու վարդապետին պու մագուլէ պիր ֆէտաքեարլըղը տորըմըզտա նատիրէն կէօրիւլիր չէյլերտէն տիր։ Իրիմեանըն պուլունտուղու հալ պու ֆէտաքեարլըղա տտհա զիատե պիր ճէտամէթ տե վերիր. քէնտիսինի իսթէյէն տե օլուպ, իսթէմէյէն տե, իսթէյէնլէրին մահճուպլէթի, վէ իսթէմէյէնլէրին մէտրուրիյէթի գալպ նէ տերէճէտե կիրան կելիր չէյ օլտուղու, եալընըզ օ հալտե պուլունանլարըն ըայբգը իլէ հիսս իտէճէյի չէյ օլուպ, պիր միլէթ եա պիր էյալէթ մէնֆաաթը. ալիճէնագ պիր գալպ, պէօյլե գահրամանքեարի պիր ֆէտաքեարլըղը անճագ շու իքի չէյին պիր եէրե կէլմէսի հասըլ իտէպիլիր։ Իրիմեան պունու պիլ ֆիկիլ իսպաթ իթտի, վէ էլեէվմ ումումու միլէթին հէմ մէտհինե վէ հէմ միւքեաֆաթընա շայեան պիր հարէքէթտե պուլունտու։ Պունու տէյիպ Իրիմեան իլէ հիսապմըզը գաբարըզ։

Ռիւմլետէն զիատե քէնտի գալպինմիզի քէնտիմիզ թանրըպ, վէ միլէթին իլերիլէմէսինե նէ տերէճէ խահիշքեր պուլունտուղումուզու էյիտէն վէզն իթմիշ օլուպ, պունտա պինտէն խայրխահանե պիր իքի իսթաբաթա միւթէճասիր օլուրուզ։

Կէօզլիմիզլիւ Իւրոբայա չէվիրմիքտե, պինէրճէ մունթազամ մանասթըրլար կէօրիւրիւզ. սերվէթճէ վէ պինաճալարընա նազար օլունտուգտա, պաղը Իւրոբա հիւքմտարանին տախի եէթիշէմէյէճէյի վէ աղըղլարընին սուլարը ագաճաղը տերէճէտե սերայվարի պինալար, զէնկինկիքլէր վէ խաղինէլէր պուլուրուզ. շահսկէթլերինե նազար օլունտուգտա տտհա զիատե պինէրճէ, ազիզ, միւհթերեմ, իլմտար, վէ ֆէթանէթլու միաբանլար կէօրիւրիւզ։

Կէօզլիմիզլիւ թէքրար միլէթին պիր գըմընա չէվիրմիքտե, կէօրիւրիւզ Ամիթարը, քի 1700 տե Մօրատան չըպլագ գաչըպ, իհտաս իթտիյի մանասթրը չօգտան պէրու Վէնէտիկ կիպի պիր պէլտէյի մէշհուրէյե զկվէր օլմուշ տուր։ Վէնէտա Ամիթարեանլարը, 1809 տա, Թրիէսթէտէն անճագ սէքիզ օն քիշի օլարագ կէօմլեքճէք Թրիէսթէտէն Վենէտիկ գաչարըպ, վէ գըրգ սէնե սիւրմէտէն Վենէտա կիպի պիր պէլտէնին թէքմիլ պիր սօգաղընա քէնտի իմմերի վերիլտի։ (Մէֆիրիզիմիզեն Կոսէ։) Ռէպելը Իսպանանա կիթտիքտե, եիւզ էլլի սէնէտէն պէրու պիլմէմ գաչ տեֆա Տիւրգիէրտէն վուրուլմուշ վէ եաղմալանմըշ իքի մանասթրը պուլուրուզ, պու կիւնքի կիւն միւգթէտիր էլլէր իտարէսինտե Ռէպելէ պիր զինէթ օլմագ բատէլերինե կելիպ, պիւթիւն Ընտաօլուսա տախի թէյսիրինի տույուրմագտա տրը։

Կէօզլիմիզլիւ միլէթին տիկէր գըմընա չէվիրտիքտե, Ընտաօլուտա վերան, բէրիշան խարապ, եիւզեր իլե մանասթրլար պուլուրուզ. տէյիլ Վէնէտիկ, Իսպանան եա Վենէնա կիպի, էլլի եիւզ սէնէլիք շէյլեր, իլլա էքսերի, պէշ եիւզ, պին, վէ տտհա զիատե էսկի վանքլար։ Իչերինտե օթուրանլարին տախի վասֆը ահվալինե հաճէթ եօգ տուր։

Պու հալերին ճիւմլեսինի կէօրտիքտե, թատպիտթը իլէ գալպիմիզտե շու մէսէլե հասըլ օլուր. նէ՞տէն տիր քի Իւրոբատտա պինէրճէ մանասթրլար ճիւմլէսի հիչտէն հասըլ օլուպ, պու տերէճէ ճէսամէթ քէսպ իտեր. տեֆա տեֆա ասյուլլար, վէ տեֆա տեֆա տտհա ալա ոօնանլարլար. բատիշահլար քէնտիլերինե խասմ օլուր, երգարլար խարապ իտէրլեր, վէ տտհա ալտը եաբրլար. 1789 տա պիր Ֆրանսըզ ճիւմհուրու, նէ գատար մանասթրը վար իսէ ճիւմլեսինի զապթ իտէր, երգար եա եաղար, բահիպ վէ բահիպէլերի տաղթը մահվ իտէր, ասար, քէսէր վէ օրթատան գալտրրը, վէ ասզրատան հեր պիր չէյ եինե եերինե կելիր։

Նէտէն տիր քի, միլէթիմիզե չըպլագ Ամիթարլար, Ընտուաճատուրլար մունթազամ մանասթրլար եաբար, վէ նէտէն տիր քի էօմրէտե աղիզերտէն պինա օլունմուշ, մանասթրլար վէ բահիպանէլեր, խարապ, մէտեուն վէ պիտապատան գալը։

Ռէվալը բէք գօլայ տրը, նիզամ իլէ նիզամընըզ լըգատան։ Շիւպհէսիզ Սահմանագրութիւն տախի պունուն ֆէհմինե վարըպ, վանքլարա պիր նիզամ վերիլմէսինի իլթիզամ իտիպ, եօլունու տախի կէօսթէրմիշ տիր։

Լաքին միլէթտէն աֆվընը նիաղ իտէրէք սէօյլէրիզ քի, Սահմանագրութիւնտա կէօրիւլէն նիզամ պէնալերի Իրմէնի վանքլարընը ալա պիր հիյէթ կէթիրէմէտիքտէն մատտա, պէլքիմ տտհա պէտթէրինե տախի կէօթիւրէճէք տիր։ Հաթթա տտհա տօղրուսու տիւնեատտա հիչ պիր վագթ, հիչ պիր նիզամ եաբընճ, պունտան զիատե էսասընը վէ հավայի պիր նէզամ մէյտանա չըգարամամըշ տրը։

Պէյհուսատ եէրտե պու պէնալէր. տե պիզլէր պիր բուհանկէթ, պիր կրօնաւորական դարատաշլըգ, պիր ազիզլիք, պիր ֆէտաքեարլըգ, իթաաթ, վէ ֆուգարալըգ բուհու տրագ, էօյլե շէյլեր քի, հեր մունթազամ մանասթրլարին էսասը տրը։ Իւլա պունուն եէրինե, վանքլար կէօյա պիրեր մալ սանալը՝ կիպի թուլթուլուպ, մալկէճճէ նիզամբատան իսպրէթ պուլսուք, տիւնեէվվ քիմսէլէրի վանքլար իւզերինե նազար կէօրտիւք, վէյհասը ագճէ թէլէֆ իտիլէմէմէսինե լազըմ կէլէն թէգայիւտատէն պաշգա պիր շէյ կէօրէմէտիք, այնը Իրէնի խան եա Վալիտե խան օտալարընա եախոտ թիճարէթ գումբանիալարընա վերիլէն նիզամ կիպի։ Եա պունուն բուհանի թէբրաֆը, անը զլքրի տախի եօգ տուր։

Վագտա պիր եերինտե եաղըլը տրը քի. Կրօնական վէ Քաղաքական ժողովլար Խառն ժողով օլարագ վանքլարա կանոն եաբաճագ. նէ հիքմէթլի հֆքեար։

Վանք նիզամընը քիլիսէնին ազիզ փէտերլէրի, պին պէշ եիւզ սէնէտէն պէրու եաբմըշլար տրը. օ նիզամա գուլլանանլար էլ հէվմ էհեա օլուպ, տիւնեատտա շէրէֆ վէ շէօհրէթ քէսպ իթմիշլէր տիր. պունճա ազիզլեր վէ սէմերէլերի մէյտանտա օլտուղու հալտե, Կրօնական վէ Քաղաքական ժողովքլար ազալարը, տիկեր թէրաֆտան հեր նէ տերէճէ միւհթերեմ զէվաթտա օլաղար, նասըլ վանք կանոնու եաբմայա ճէսարէթ իտերլեր, պիզ իսայալ իտէմէյիզ, խուսուսի իլէ աշկարհականլարա հիչ ագլըմըզ էրմէզ։

Իմտի հիչ պիր իհթիրազա մէպնի տահիհլիկի սէթր իտէմէյէճէյիմիզտէն աչիքեար տերիզ քի, վանքլար իչինե եէնիտէն նիզամ եաբըլամագ. վէ եաբան տա քիլիսէ մուվաճէհէսինտե պէօյիւք խաթա վէ կիւնահտա պուլունուր։

Վանք նիզամը Իւրոբատտա մէվճուտ տուր. Վենէտիկ, Վենէնա վէ Իսպանան վանքլարը օ նիզամը ալաքլար, գուլլանանլար վէ շէրէֆ քէսպ էթտիլեր։ Իրմէնի միլէթինե տախի պաշգա իշ գալմագ, իլլա օ նիզամլարընն պիրինի կէթիրտիպ, էսասլարընը թէպտիլ իթմէյերէք, թէֆէրրիւաթընը միլէթին ահվալինե ույուրմագ։ Պունատան տրշարը օլան նիզամ, նիզամընըզլըգ տրը։

Պիլիրիզ քի ջոգլարը տէյէճէքլէր, պիզ Գոթթոլիք, Պապական տէյիլիզ, Գոթթոլիկ Պապականա ույան պիզե ույամագ, պիզ բաթէրա, ֆրաթէ օլմայընը։ Իէք էյի բէք կիւզել, ֆագաթ բաթէրա վէ ֆրաթէ օլմայընընտա նիզամը վանքը օլամագ. վանք սահիպի օլամագ։

Ֆագաթ նէ՛ մինասիպէթի վար վանք նիզամը իլէ Պապականընըզին. տինինտե նէ տերէճէ սկպաթը օլտուղու ճիւմլէյէ մալիւմ օլան Իսլամ միլէթի, Թօփ Թալիմինի Իրուսիատան էօյրէնտէյի հայտե Իրանս մուօյյար. եախոտ չէշլանե Թալիմինի Ֆրանսըզատան էօյրէնտէյի, վէ կէմի Թալիմինի Ինկիլիզատէն էօյրէնտէյի հալտե, Ֆրանսըզ Ինկիլիզ մի օլույյար։ Իրմէնի միլէթի տախի վանք նիզամընը, հեր միլէթտէն զիատե մունթազամ վանքլարը օլան Պապականընգատան էօյրէնտէյի հալտե, Պապա՞ն մը օլմագ լազըմ կէլիր. պունլար չօճուգճա միւթաատաար տրը. քեամիլ պիր միլէթ լնանընա եագըշամագ։

Պունուն իլէ պէրապէր, սերպէսթճէ տերիզ քի Իւրոբա վանք նիզամ լարընտան տրշարը նիզամ եօգ տուր, վէ քիմսե միւքթէսիր տէյիլ տիր՝ պին պէշ եիւզ սէնէլիք էսաս իւզերինտե գավիլենմիշ վէ հատտա իւ հիսապե կէլմէզ սէմերէսի կէօրիւլմիւշ նիզամ գարը պիր նիզամ չըգարմագտա։

Հէլէ աշկարհականլարըն վանք նիզամընա գարըշմագը, ղէմանէնինֆէն պէօյիւքթօհֆիկատթընտան պիրի տիր. շիւպհէսիզ պու սէպէպլե մէպնի տիր քի, Մուշ վանանահայրաղը, Մուշ ա-

ռաջնորդլուղնաան այրբարգման ս օղրա տախի, վէ Խրիմեան, վանա հայրրգման խոթիֆա խթոիքաէն սոգ բա տախի, պիլմէ մ հանկը բուհտան թահրիք օլունարագ, պիր թագըմ Մուշլու աշխարհականլարը քիմի Ռաթ ռիքխանէյէ գօշուգ, Խրիմեանաան պաշգա վանահայր գաղուլ խթմէրիզ. քիմի Ֆիլան Ֆիլան վարդապետի վանքաա խոթէմէրիզ պաղբրշբրլար, քիմի տէ թա զական խորհուրդլարա մէ կիթիւ պլէր եաղարբար. հն հն։ Ամանմէն Մուշ ահալիսի պէ օյլէ վանք Միաբանը օլա ձաղլարբնը հիչ խայալ խաէ մէ միշիսիք։

Ն է թօհաֆ օլուբրուտու պիզիմ տէ հալիմիզ, էյէր Վէնետիկ եա Վի էննա եա Խրանան վանքլարը, Ա բբահայրլարբնը թէպտիլ խիմիքաէ, պիզ Պթամգօլու լար, եա Ինկիլ բիւլէր եա Ռբբընիքիլիէր գալդրշագ վէ տէ սէք. օնու Ա բբահայր թանքմայզ. ֆիրանը թանրրբդ, ֆիրան փարդապետի վանքա սոգմայրն, շուտու իչէրի ա թբն, պուտու արշարը էսին. պու վանքլարա միրէթին բէք չօգ խանէսի օլաուզ հալաէ տախի, շիւպհէսիզ օ կիւնիւ իլամմզ ալընբրար։

Լաբին պիրտէ վանքլար միրէթին խայրընա թային օլունմաշ միւսթա գիլ իհտասաթլար օլուպ, ապբրն սեպհական ստացուածքլարը տէսիլ տիր. վէ խայալ տախի խաէմիզ. քի, պու խամ իչ տիւնեատա պիր մանաս թբը վա՞ր մը վէ օլապիլը՞ր մի։

Խիւլասայը քէլամ, շիւնքի պու պահօլար միրէթին իչէրիսէ մէսի իչիւն միրէթէ խայրխահանէ եաղբրմբշ ալը. Լուբուանին պին պէշ եիւզ սէնէլիք թէնձիւսպէսի, միրէթին պիր գամբուտա օլան վանքլարբն մանուբրիսէթի, պիւթիւն ճիհան մանասթրրարբնին ինթիզամը աշիքտար կէսմէրիր քի. օ նիզամլարբն պիրինէ թատի օմնդուտան պաշգա, վանք նիզամնա գալ գրշմագ պէօյիւք պիր խոթա ալը. վէ նէթիճէսի սէ խարապիսէթ. չիւնքի հէր նէ գատար Կրօնական վէ Քաղաքական ժողովլար պիր եէրէ կէլսէլէր, հէր նէ գատար հէր մանասթրը բահիպէրինին ըհտիրինի թօփրատարար, վէ վանօրէից խորհուրդու իչէ խոթիշաբ իմանէլէր, հէր նէ գատար ընդհանուր ժողովքա թատիգ օլունարար, պունլարբն հիչ պիրի եէրինէ տուրբաբ չէյլէր օմմալրընտան, օ նիզամատա եէրինէ տուրամազ, վէ պիր վանք մանէպատէն պիր նիզամ իւզրէ կիթմէմէսիքճէ, օ վանք, վանք սէնիլ տիր։ Չիւնքի նէ տիր շիտախէսէք միրէթատէ կէօրախիւմիւզ. պունդա խորհուրդլարբն նիզամ եարմասը, վէ տրշարբատան գալդրմազ օ նիզամին պէ. յէնիլմէմէսի վէ պօզուլմասը, Ռուսմ նատան ժողովքուն եաբարբը նիզամին պաշընա կէլէն հալ. պունա պու էնատէ աշիքտար պիր շահատէթ տիր. պունուն մուզայիրի պիւթիւն Լուբրանին պին պէշ եիւզ սէնէսէն պէրու գուլանարբզ. պիւթիւն վանքլարը պիր հիւքմատարլբդ բատատինէ կէթիրէն նիզամա գարշը կէլմէք. եա պէյէնմէմէք. էօյէ պիր հարէքէթ տիր քի, պու ատնէսէք Լուբրատատ, Խատիշանլբգ, ձիւմհուր վէ սիրահ գուվէթի իլէ տախի միւմքին օլամամբշ տրբ։

Լիթոպոս խաղնէսինին ֆէվգէլատէ միւպարիգ ա պնա մէսաբ օրմագ իւզրէ. Վ. իգթօր Էմմանուէլ. սէնէքի մուշքատան խաշ պուշաղ մէլան ֆրանգ խաղնէսէ թէրք իթմիշ տիր.

—Ճարօնատա Ֆրանսրզ վէ Ինկիլիզ ատնանմա լարը. Անիանապքի դամ պոպաք վ. բատ էշէրի կիրմիշէր. վէ Ճարօնլար պարշբ թուլանմասէ պուսանմաշ չնար տրբ։

—Ամերիկա հոկտեմբերին մուսնատա. Հինմահմանդին Քալիֆէթ շէհրմանէ Ռուբանան թա պիր օրնան պոլա գուհրբ խաբ. Եվրոպա Եր մի կէմի պոմբարտիր. ան էրի պին ճան գոյ իթմիշ. դէ էրի էնէր մի եան. Ֆրանգ խուսուսէթի վէքիլ տիր։ Սէքիզ միլան Ինկիլիզ լիրաբ։

Ամնատօրա վէ Լուսէրի մի ֆէմինիստլերի պա իրատէսի Սէնիկ լարվ օրնանուգլարբնան. Ամէրի ա Պէֆիզ հիքնամի վէ Ռրզա պէյ հիքնամի եաղրնատ Ամերիկատէ պէրլէնմիշլատէ տիր։

—Իշտա սեյ սէն. Ռուսիսի մուլանէթ վէ մուսարիֆ Քամերինին մուվազնէսինին մի թիկզատին եաբրրան պիճէնէ մուսայիսնէ վէ մէզգարէսի օլունմագ իւզրէ. ռէնշիմէզ կիմնիս. Գատր Ռլիսան պիր մէճլիսի ուսմա մի ազա օլունմաշ. վէ եարդիրի բատար կիսնիս տախի թեզրանամագը իչիմիկմէզ տիր։ Թ. Ռ.

Գու հալատ Ղէվանիի Հէրբարին եաղբրը տի սատպար շիւպհէսի կէօրիւնիւր։

Մոթթաղատի հաղգնատ եարարզրմրդ պիր մի թարատա. պիզզարբուր կէլէնէք հաֆթատա գաբր։

—Իարդիսի բատար կիմնիս. Էրմէնի Գամանիսի միրէթինին Պատրիարք քի խանմնատ. Հանատանան դանատաան հազրէթլերի վէ բանէատա վէ միսանէպ. բանը միրէթի հուզուրի իչէ Սիբիլիմիքա. Տէր Գր միսատա Գանանատ. հիր բէմէթինէ պինէ թը բանմանէ իճրա օրնանատ պատէհատ. ատէքիր գատիմէնէ ատ. ատ գու վէճ իչէ Գաղգրը մէգարիմանդրնա կիսան լերէք. օրատատ տախի բանմէթ ատատարը օգատնա ճագ տրբ։

Պու խուսատա իչէն Գատամա, քէօրբն սիմնէ իբի վարբ թատէնն օլունմաշ տուր. պիրի պէսի հագա. վէ սիկերի իւմրէթլի։ Պէսիհատա օրան, ատատի Յատ. վէ իւմրէթլի սրան. 512 տատ գարդատ. ատատէթ վագրիլարը տատ մէգրիբը վարարար տան ատնարբը։

ԻԼԸՆԸԹ

Ամաքիրի Հ. ահանէ իչէն ն լուսամի օրան զէյլի վէ Ամերիկ եաղմրինին մունադատատաբ իճրա օրնատնաան, պունուն իմատանա թատրոգ օրնարբրն իչատա թրբրնի և վէկ բատ միսին 28ինճի չարշամբա կիւնիւ Տարբ չատ բայը ատաբրիսէ կէլմէլէրի վէ նատ մունէլէրի տախի պէրատէր կէլմիմէլէրի իլան օրնատ։

21 Թշրին Էվվէլ 1281
Պուլ Ամերատէ

ՏԻՇ ՃԵԲՐԱՀԸ
ՎԷ ՏԻՇ ԹԱՊԻՊԻ
ԻՆԿԻԼԻԶԷՐ
ՏՕԳԹՈՐ ՄԱԼԼԱՆ

Պու թապիպ, քէնտի միւթէպէր միւշթէրիկէրինին վէ միւքեսթէպէ իլէ քէնտիսինտէն պիր ֆիկիր խոթիֆատէ իմմիշ օլան զէվաթըն տավէ թինէ մէպնի, ազ պիր վագլէթ իշլէն Ամթանէյէ կէլմիշ օլսպ, քիմ քի քէնտիսինէ միւրաճատաթ իմմէք խոթէրսէ, Պէյօղլուճատա Հօթէյ տր Պրզանատա, էօյլէ սէն իքի սատաթ էվվէլ, վէ տէօրթ սատաթ սօղրայա գատար պուլապիլիր։

Պու թապիպին վազ իմատախի ատիշլէր պօզուլմազ, նէ չէնկէլի վար, նէ պատը. նէ տէ եայը. պու եարմա ատիշլէր, պիւթիւն պիւթիւնէ եէնի պիր զենատաթա եարբրմիշ ալը. վէ Հօտարա, Խարիս վէ Սպանիա Հբոբօղիսիճնէրատա մէտալլար տախի տրմիշ ալը. պունդար հիչ ազրբսըզ գօնուբ, էսկի քէօրէրի չըդարմագ իճատպ իմմէք. նէ պատը օլսը, նէ տէ չէնկէլի. վէ պու անէսէք կէօրիւլէն եարմա ատիշ լերին էն կիւզէլի տիր։

Հարմը թատատա վէ սէօհպէթէ տատիրիր. վէ եարմա օրատ գունու թատերմազ մուհտալ գատիրմէն տէն տիր։

Թապիպի մումայիլէյի, չատ գուբ ատիշէրի տախի ատլատուբատ. էն շիւրբ էն սիրահ վէ էն ազբրլը ատիշլէրի տախի քէնտի էսկի հիսլէթինէ կէթիրիր. Պու խուսուս իչէն քէնտիսի սէյրատ պիր մուճուն գուլանրը, վէ պու մուճուն ատիշ սիւրիւլիւր սիւրիւլմէզ, շիւրիւք ատիշլէ էն սէրմի շէյլէր տախի էզիլիր. վէ ատիշի չըգարմայա տարա հանէթի գալմազ. խատատան իսկ էն ատիշլէր իչէն զէրդ ըմմէթ պիր ատվա տրբ պու։

Զարուսի քէպիրտէ, Գալբագճը լար պրշինատա, խատֆանէլէր տրատանատա վագը տիւքքէ ատնատա, տլա բան թատօնլագ. Էնեսի ճինս գազմիրլէր, վէ գատիչէ (հալը) վէ ատթ հօրմիւլէրի վէ տրա ֆանէլա եօրզան վէ տրբան իսկ սատթրը կէսմէքլիք պէյազ վէ բէնէրի ֆանէլարտար, վէ եիւնատէն մուտուլ էնֆսի թիւրիւ պօյուն պազարտր, տրա վէ պիշիմի ֆէս վէ տայրս էմիմատա միւնէսէսվիլէրի ֆազրիզատի Հիմայուն, մէ ֆնուա օրատ զանատան, վէ մութէհատ ֆիկրատի իլէ ֆիքրիսի օլունմագատա պուլունատաղատան, խատէրի օլան զէվատ, թէճրիֆէ բազրէթ պույուրմալէրի, խատատէթէն իլան օրնատ։

Գատը քէօյիւ ճիվարընատա, Ակօ յիւտալիս էշմէ նամ մէվգիսէ, միւլք օրարագ, պազ վէ պազէ մահալինէ միւճէտատէն պիր մահալէ թէշ քիլ օլունմագ իւզրէ, թարիգլէր քիւշատը իկի պու քէրէ մահալը մէգրիւրիւն խարիթատը թէրսիմ վէ թագատիմ օլունարագ, խանէ վէ տիւք քէտկին վէ գարագոխանէ ինշատրնա, էմրատ իրատէի սէնիրէի ճէնատը Փատիշահի շէրէֆսուտ վէ սատատ պույրուլմուշ օրմագ իկի, խանէք թատէնիրէ պէր վէճնը միւլքիսէթ ֆիքրատթ օլունճաղի պէյանը իլէ, թարիգ օլան զէվատ մահալի մէգրիւրատ փարչա փարչա նատմէրօ ար վազը իլէ մէվրիսինէ կէօրէ ֆէյզաթը միւթեմատիսի իլէ. Թիւրքէ. Ֆրանսըզճա վէ Լիմէնիճէ թատատիսի ատատ ատատ ատատ